

Naziv istraživanja: TOMAS NACIONALNI PARKOVI I PARKOVI PRIRODE 2006. - Stavovi i potrošnja posjetitelja nacionalnih parkova i parkova prirode u Hrvatskoj

Voditelj: Zrinka Marušić, Renata Tomljenović

Naručitelj: Naručitelj: Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka RH

Izvođač: Institut za turizam

Cilj istraživanja:

Istraživanje Stavovi i potrošnja posjetitelja nacionalnih parkova i parkova prirode u Hrvatskoj - TOMAS NACIONALNI PARKOVI I PARKOVI PRIRODE 2006 predstavlja jedno iz obitelji TOMAS istraživanja koje Institut za turizam provodi kontinuirano od 1987. godine. Ovo je prvo sveobuhvatno istraživanje stavova i potrošnje posjetitelja nacionalnih parkova i parkova prirode u Hrvatskoj.

Osnovni cilj istraživanja TOMAS Nacionalni parkovi i parkovi prirode 2006 bilo je dobivanje pouzdanih i aktualnih informacija o turističkoj potražnji i potrošnji u nacionalnim parkovima i parkovima prirode. Rezultati trebaju pomoći pri osmišljavanju turističkih proizvoda u nacionalnim parkovima i parkovima prirode, zatim u promociji zaštićenih prirodnih područja, u unapređenju planova upravljanja takvim područjima te za kreiranje nove ponude u suglasju s tržišnim zahtjevima. Podaci prikupljeni istraživanjem omogućavaju usporedivost rezultata između parkova te definiranje osnove za kontinuirana istraživanja turističke potražnje.

Prostorni obuhvat: Šest nacionalnih parkova (Plitvička jezera, Krka, Sjeverni Velebit, Paklenica, Brijuni i Kornati) i dva parka prirode (Kopački rit i Biokovo).

Vremenski obuhvat: lipanj – listopad 2006. godine.

Metodologija istraživanja: Sadržaj istraživanja obuhvatio je socio-demografska obilježja posjetitelja parkova, profil posjetitelja parkova s obzirom na životni stil vezan uz prirodu, učestalost posjete parkovima, motive dolaska i izvore informacije, osnovna obilježja putovanja i boravka u parku; aktivnosti i potrošnju posjetitelja tijekom boravka u parkovima, zadovoljstvo posjetitelja ponudom u parku i namjeru ponovnog posjeta parka. Istraživanje se provodilo metodom osobnog intervjua na stratificiranom slučajnom uzorku od 2.258 ispitanika prilikom napuštanja parka.

SAŽETAK

TOMAS 2006 Nacionalni parkovi i parkovi prirode	<ul style="list-style-type: none"> • Prvo sveobuhvatno istraživanje stavova i potrošnje posjetitelja nacionalnih parkova i parkova prirode u Hrvatskoj. • Provedeno u 2006. godini za potrebe Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka RH, a u suradnji s Ministarstvom kulture RH.
METODOLOGIJA	
Ciljevi istraživanja	<ul style="list-style-type: none"> • Prikupiti podatke o obilježjima turističke potražnje i potrošnje u nacionalnim parkovima i parkovima prirode u Hrvatskoj kao podlogu za osmišljavanje turističkih proizvoda zasnovanih na nacionalnim parkovima i parkovima prirode, promociju zaštićenih prirodnih područja te za unapređenje planova upravljanja tim područjima i kreiranje nove ponude koja je u suglasju s tržišnim zahtjevima. • Osigurati usporedivost rezultata između parkova. • Definirati osnovu za kontinuirana istraživanja turističke potražnje u nacionalnim parkovima i parkovima prirode u Hrvatskoj.
Prostorni i vremenski obuhvat	<ul style="list-style-type: none"> • Šest nacionalnih parkova (Plitvička jezera, Krka, Sjeverni Velebit, Paklenica, Brijuni i Kornati) i dva parka prirode (Kopački rit i Biokovo). • Lipanj - listopad 2006. godine.
Sadržaj istraživanja	<ul style="list-style-type: none"> • Definiran na osnovu pregleda domaće i inozemne literature i sadržaja TOMAS istraživanja turističke potražnje. • Sadržaj istraživanja obuhvaća: <ul style="list-style-type: none"> - obilježja putovanja i boravka u parku, - zadovoljstvo posjetitelja boravkom u parku, - potrošnju posjetitelja u parku, - socio-ekonomska obilježja posjetitelja i obilježja životnog stila.
Instrument istraživanja	<ul style="list-style-type: none"> • Strukturirani upitnik, tiskan na deset jezika.
Metoda prikupljanja podataka	<ul style="list-style-type: none"> • Osobni intervju s posjetiteljima parka prilikom napuštanja parka.
Populacija	<ul style="list-style-type: none"> • Svi posjetitelji navedenih šest nacionalnih parkova i dva parka prirode, u razdoblju od lipnja do listopada 2006. godine.
Uzorak	<ul style="list-style-type: none"> • Stratificirani slučajni uzorak s obzirom na park. • 2.258 ispitanika. • Ponderiranje rezultata istraživanja s obzirom na promet posjetitelja prema parkovima u 2006. godini.
Prikaz rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Sva obilježja turističke potražnje analizirana su na razini parka i posebno za najznačajnija emitivna tržišta.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

<p>Sociodemografska obilježja posjetitelja parkova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Među posjetiteljima prevladavaju inozemni turisti (82%), osobito u NP Plitvička jezera (90%) i NP Paklenica (88%). • Prema zemlji porijekla, inozemni posjetitelji su izuzetno heterogeni, iako su među učestalijim posjetitelji iz Njemačke (12%), Italije (10%), Francuske, Češke i Poljske (oko 7% svaka), te Mađarske, Slovenije i Velike Britanije (oko 6% svaka). • Domaći posjetitelji uglavnom su stanovnici okolice parka, a parkovi s najvećim udjelom domaćih posjetitelja su NP Sjeverni Velebit (69%) i PP Kopački rit (73%). • Većina posjetitelja srednje je životne dobi (prosječna dob iznosi 41 godinu), dobro obrazovana i visokih prihoda.
<p>Profil posjetitelja parkova s obzirom na životni stil vezan uz prirodu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tek mali postotak posjetitelja (8 – 9%) članovi su udruženja posvećenog zaštiti prirode/ekologije ili su pretplaćeni na časopise na ovu temu. • Za većinu posjetitelja (58%) ovo je bio prvi posjet zaštićenom prirodnom području u posljednjih 12 mjeseci, iako je jedna petina posjetitelja bila u posjetu nacionalnom parku ili parku prirode u istom razdoblju. • Najveću sklonost posjetu nacionalnim parkovima i parkovima prirode imaju domaći posjetitelji, kao i posjetitelji iz Slovenije. Redoviti posjetitelji parkova nalaze se najčešće među posjetiteljima NP Paklenica (39%) i NP Sjeverni Velebit (38%).
<p>Učestalost posjete parkovima, motivi dolaska i izvori informacija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turisti koji su u Hrvatskoj prvi puta skloniji su posjećivati nacionalne parkove i parkove prirode (37% posjetitelja parkova u Hrvatskoj je prvi puta). • Većina posjetitelja parkova su prvi puta u posjećenom parku (73%), dok najveći udio redovitih posjetitelja imaju PP Kopački rit (39%) i NP Sjeverni Velebit (35%). • Glavni motivi posjete parku su upoznavanje prirodnih ljepota (50%), općenito želja da posjete park (48%) te odmor i opuštanje (29%). • Od službenih kanala komunikacije, većina posjetitelja za informacije o parku koristila je Internet (33%) te tiskane materijale – brošure, plakate, oglase (16%). Od neformalnih izvora, prevladavaju prijatelji i rođaci (38%) te prijašnji boravak (22%).
<p>Osnovna obilježja dolaska i boravka u parkovima</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Glavni izvor posjetitelja parkova su turisti u tranzitu (38%) te stacionirana ljetna potražnja (36%). Oko 13% posjetitelja bilo je u ciljanom posjetu parku iz mjesta stalnog boravka, a gotovo jednako toliko park je posjećivalo u sklopu kružnog putovanja. • Sukladno tome, većina posjetitelja u park dolazi vlastitim automobilom ili autodomom (70%), u pratnji supružnika/partnera (42%), obitelji (30%) ili prijatelja (24%).

	<ul style="list-style-type: none"> • U parku se posjetitelji zadržavaju otprilike pola dana (46%) ili kraće (27%). Oko desetine boravi u parku ili okolici više dana, u prosjeku 4, a višednevni boravci češći su od prosjeka u NP Sjeverni Velebit (21%), NP Kornati (15%) i NP Plitvička jezera (15%).
<p>Aktivnosti i potrošnja posjetitelja tijekom boravka u parkovima</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fotografiranje prirode (84%), konzumiranje hrane/pića u ugostiteljskim objektima (38%), posjeta info-centru (31%) te kupnja u trgovinama/suvenirnicama (31%) najčešće su aktivnosti posjetitelja u parku. • U prosjeku, svaki posjetitelj parka tijekom jednodnevnog izleta potroši otprilike 20 eura, od čega nešto više od polovice (54%) na ulaznice. Najmanje se izdvajalo za dodatne obilaskes parka – manje od 1 eura u prosjeku. • Najveća potrošnja ostvaruje se u parkovima s najvišom cijenom ulaznice i dobro razvijenom popratnom ponudom. Tako se u NP Krka ostvaruje prosječno najveća potrošnja po posjetu, odnosno oko 26 eura, slijede NP Brijuni s 24 eura te NP Plitvička jezera sa 17 eura prosječne potrošnje po jednodnevnom posjetu.
<p>Zadovoljstvo ponudom parkova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Velika većina posjetitelja bila je izuzetno zadovoljna posjetom parku (92%), njegovom atraktivnošću (89%), kao i ukupnom vrijednosti za novac koju park nudi (83%). • Posjetitelje se najviše dojmila netaknuta, očuvana priroda, bili su impresionirani ljepotom voda te bogatstvom i raznolikošću biljnog i životinjskog svijeta. • Posjetitelji su osobito zadovoljni čistoćom i uređenošću parkova, stručnošću i gostoljubivošću djelatnika i sustavom obilaska parkova te interpretacijom, signalizacijom i kvalitetom ugostiteljske ponude. • Posjetitelji su nešto manje zadovoljni s popratnim sadržajima parkova, ponudom suvenira, dostatnošću informacija o parkovima prije polaska, čistoćom i dostatnošću sanitarnih čvorova te parkiralištima. • Gužvu u parkovima doživjelo je 62% posjetitelja, iako je tek 12% izjavilo da je gužva negativno utjecala na njihov doživljaj parka. Otprilike jednak broj (61%) gužvu je doživjelo na dolasku ili odlasku iz parka, a ova gužva negativno je utjecala na 9% posjetitelja.
<p>Namjera ponovnog posjeta parku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Posjetitelji izražavaju veću namjeru da u naredne dvije godine posjete neke od nacionalnih parkova Hrvatske nego parkove prirode. Najveći postotak namjerava tijekom sljedeće dvije godine posjetiti NP Plitvička jezera (22%) te NP Krka (25%), a potom slijede otočki parkovi – Kornati (17%), Mljet (16%) te Brijuni (15%).